Ч. 143 (13.688). Львів, неділя 3. червня 1934. Pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У справі подій у Збаражчині.

Як довідуємося, Ординаріятська Комісія — після триденного побуту на місці подій — повернулась до Львова і зібрані матеріяли предложила вже Митрополичому Ординаріятові. Комісія ця зіткнулася з міністеріяльною. У склад Ординаріятської Комісії входили: о. крил. Ол. Ковальський, о. крил. Володимир Громницький і о. радн. Микола Садовський.

Замкнуть листу адвокатів.

У суботу 2. червня ц. р. відбудеться у Варшаві зїзд деканів і їх заступників усіх адвокатських рад в цілої Польщі. У нарадах візьмуть участь теж члени Головної Ради адвокатів у Варшаві. Темою нарад будуть пекучі справи адвокатів, а між ними домагання адвокатів припинити впис нових кандидатів на адвокатську листу.

Ліквідація розбройної конференції.

ЖЕНЕВА, 1. 6. ПАТ. Анґлійська преса обурена на мін. Барту за його промову, якому закидає наклепи на мін. Саймона. Преса переконана, що між Анґлією і Францією не дійде до узгіднення проєктів розброєння. Преса доходить до висновків, що розбройну конференцію вже нині зліквідують. Французькі кола переконані, що вдасться осягнути пороазуміння.

В дійсности обі великі держави годяться на ліквідацію конференції. В. Британія намагається вийти зі сліпої вулиці без пониження авторитету, Франція бажає здобути ще запоруку власної безпеки.

ЛЬОНДОН, 1. 6. ПАТ. „Дейлі Телеґраф" оголосив заяву Гендерсона павіяну песимізмом. За 2 і пів року свого проводу розбройної конференції Гендерсон утратив тепер усі надії на порозуміння між державами. Гендерсон сподівався, що головна комісія зійдеться на нараду і буде продовжувати дискусію. Тимчасом ніхто не записався до голосу. Поодинокі делеґації зберігають пасивність. Гендерсон сподівається, що дискусія на найближчому засіданні закінчиться. „Таймс" підкреслює, що ком. Літвінов не зголосив внеску, щоби розбройну конференцію перемінити на постійну конференцію безпеки.

Рятунок парляментаризму.

ПАРИЖ, 1. 6. ПАТ. Посол Фроссар зголосив внесок, щоби парлямент приступив до дискусії над зміною виборчої ординації. Посол Фроссар заявив, що тільки негайна реформа парляментаризму у Франції врятує його від загину. Премієр Думерґ прийшов на засідання з членами уряду і вияснив становище уряду до зголошеного внеску. Парлямент відкинув 288-ма голосами наглий внесок Фроссара.

Німеччина буде зброїтися.

БЕРЛІН, 1. 6. ПАТ. Дипльоматичні кола в Женеві сподіються, що німецький уряд оголосить дуже важну заяву в справі розброєння. Німеччина поробить висновки з факту, що інші держави не розброюються і тому оголосить офіційно заяву про своє дозброєння. Таку заяву рішено оголосити після розмови Ребентропа з през. Гінденбурґом. Розмова переконала през. Гінденбурґа, що годі довше зволікати зі заявою.

Стрілянина на большевицько-мандж. кордоні.

ТОКІО, 1. 6. ПАТ. Телеґрафічна аґенція Renґо повідомляє з Харбіна, що більшовицька прикордонна сторожа вже втретє обстрілювала манджурський корабель на ріці Амурі. Уряд Манджу-Го задумує оголосити важну заяву з приводу безнастанних конфліктів на кордоні.

Перед ґенеральним страйком у Злуч. Державах.

Півтора міліона робітників погрожують страйком.

З Ню Йорку повідомляють, що Злучені Держави стоять перед ґенеральним страйком півтора міліона робітників металевого, текстильного й автомобілевого промислу. Коли през. Рузвельтові не вдасться своїм авторитетом поладнати конфлікту робітників з промисловцями, ґенеральний страйк почнеться вже в найближчий понеділок. Покищо у Вашинґтоні в Білім Домі відбуваються наради.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego ! Sąd okręgowy Wydział VI. I karny we Lwowie w składzie S. O. T. Będaszawski jako przewodniczący, S. O. M. Dr. J. Locker i dr. L. Dworzak jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 134 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 24 maja 1934, do Sygn. VI. I. Pr. 275/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 28 maja 1934 r. po wysluchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 maja 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 134 z daty, Lwów, dnia 25 maja 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Wybory u Lwowi" w ustępie od słów: „Powidomlajemo" do słow: „za dwermy". 2) w artykule p. t. „Pered wyboramy" w całości wraz z tytułem, znamiona występku z art. 170 k. k. i 127 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułu ma na celu fałszywe przedstawienie wiadomości w związku z zaginięciem listy ukraińskiej VII. okręgu kandydatów do Rady miejskiej, oraz demagogiczny sposób fałszywie przedstawić dokonywane przez Starostwo grodzkie badanie ważności podpisów na listach kandydatów do Rady miejskiej, a które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487. 489. 493 p. k. oraz §§ 36 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący T. Będaszewski w. r. Protokulant K. Barszcz w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

Український Жіночий Конґрес наближається...

(Розмова з секретаркою Ділового Конґресового Комітету п. Оленою Шепарович.)

Український Жіночий Конгрес наближається. Наближається подія така незвичайна в нашому бідному на події національному житті... Ще три тижні і наш Станиславів стане осередком уваги цілого українського громадянства. Там збереться перший Український Жіночий Конгрес. Не дивно, що ця подія викликує зацікавлення широких верств громадянства. Але хто має право бути делегатом на Конгрес, хто може бути гостем, як можна влаштуватись у Станиславові і що то має коштувати, чи будуть знижки на залізницях і як їх дістати? Ось ціла низка питань, з якими звертаються тут і там. Щоби дістати найбільш компетентні пояснення, дозволили ми собі звернутися до генеральної секретарки Ділового Конґресового Комітету, п. Олени Шепарович.

— Я з великою приємністю уділю Вам належні інформації — вустріла нас п. секретарка, — алеж мене трохи дивує: невже про усе те ще не знають? Між подавали відомости до преси, розсилали і розсилаємо наші програми і проспекти, інформуємо про Конгрес устно і т. ін. Нам здається, що про наш Конгрес знає вже цілий світ. Більше того, ми боїмося, що просто уже надоїли людям нашим Конгресом...

— Вибачте, Шановна Пані, але в даному разі Ви трошки помилаєтесь. Зробіть сьогодні анкету про те, хто що знає про Жіночий Конґрес, і переконаєтесь, що не тільки Діловий Конґресовий Комітет, а й ціла українська преса мусить добре попрацювати ці останні три тижні, щоби про Конгрес довідалось хоч 10 прц. всього українського жіноцтва, розкиненого „по цей бік Збруча".

— Вірю Вам і дуже дякую, що бажаєте нам допомогти. А наш Діловий Комітет, справді, і так дуже перетяжений працею. Отже, щодо Ваших питань: Ви цікавитесь, хто може бути делеґатом, а хто гостем. Відповідаю: делегаток на Конгрес мають право висилати усі жіночі орґанізації, що дістали запрошення на Конгрес від Головного Виділу „Союзу Українок" та Ділового Комітету. Гостями можуть бути члени запрошених жіночих орґанізацій, спомагаючі члени „Союзу Українок", представники запрошених установ і преси.

— На скільки обраховуєте число делеґаток і гостей?

— Сьогодні тяжко це навіть приблизно обрахувати. Жіночі орґанізації дістали по 10, 5, і 2, мандати. Чи кожна орґанізація пришле повне приділене їй мандатовою Комісією число делеґаток, не знаємо. На кожний випадок бачимо вже тепер, що число гостей будемо змушені дуже обмежити. (Гості й так права голосу не мають.)

— Як з приміщенням і прохарчуванням учасниць Конґресу?

— Цим завідує наша технічно-господарська Комісія в Станиславові під енергійним проводом голови філії С. У. п. Амалії Рублевої. Повідомлено нас, що Станиславів приготовив уже 500 кватир крім масових по школах і бурсах та крім готелів, що також віддадуть по дешевій ціні свої кімнати для учасниць Конґресу. Прохарчуванням не журимося — Станиславів відомий з того, що має зразкові господині. Кошта побуту обраховуємо денно на 3 (три) зол. для тих, що рефлектують на дешеві кватири, а 6 зол. для тих, що житимуть у готелі.

— Чи будуть які залізничі знижки для учасниць Конґресу?

— Зі Львова виїде окремий конґресовий поїзд. Білет там і в поворотом буде коштувати 6 (шість) зол. Учасниці, що будуть приїздити до Львова, користатимуть з 75 прц. знижки від своєї стації. (Учасниці зі східної полоси краю мусять самі подбати про знижку, яку можуть одержати ґрупи по 15 осіб). Зголошення на поїзд приймаємо до 6. червня. Маємо надію, що зголоситься потрібне число учасниць.

— Свого часу у пресі згадувалось, що на Жіночім Конґресі будуть влаштовані вистави. Дозвольте довідатись докладніше, про які вистави йде мова?

— Передовсім вистава народнього мистецтва (етноґрафічна), далі вистава книжок українських авторок, вистава картин наших малярок і вкінці вистава світлин з життя укр. орґанізованого жіноцтва. Це буде так — ніби підсумок праці української жінки в галузі української культури. Численні експонати інтензивно прибувають і я сподіюсь, що вистави будуть дуже цікаві.

— Чи можна довідатись як багато людей і кого саме сподіваєтесь на Ваш Конгрес зпоза кордону та зпоза Океану?

— Нині ще трудно булоб подати Вам остаточні відомости. Сподіваємось більшої прогульки з Америки біля 50 осіб (ми старались про візу для них), маємо зголошені три делегатки з Канади, 20 з Буковини, 15 з Підкарпаття. З Праги приїдуть як референтки такі визначні наші громадянки як Софія Русова, Зинаїда Мірна, Лідія Садовська, з Ужгороду д-р Харита Кононенко.

— Дуже дякую. Тепер ще одно питання. В чім фактично буде полягати закріплення звязків поміж орґанізованим українським жіноцтвом ріжних країв?

— Ви зачіпили важливу справу, якій ми надаємо велике значіння. Так, ми дійсно думаємо, що завдяки нашому Конґресові ці звязки будуть дуже закріплені і маємо надію, що це закріплення вдасться нам відповідно орґанізаційно устійнити.

— Тепер ще останнє питання. Чи є якийсь звязок між Укр. Жіночим Конгресом і проєктованим Всеукраїнським Національним Конгресом?

— Ідея цих Конґресів повстала цілком незалежно. Очевидно як вимога доби. Але, самозрозуміло: коли, ми, жінки, признали необхідним скликання свого Конґресу і уже нині, можна сказати, бачимо усю ту користь, яку Конґрес принесе для українського жіночого руху, то так само здається нам необхідним скликання Всеукраїнського Національного Конґресу. Тимбільше, що одним з завдань нашого Конґресу є: „Причинитися до консолідації національних сил в імя Найвищого Національного Ідеалу".

М. З.

Підземні летовища.

ПАРИЖ, 1. 6. ПАТ. „Еко де Парі" повідомляє, що у Ґрайфсвальді на пруськім Поморі вибудувано летовище під землею. Тепер будує ще німецький уряд три підземні летовища. На будову тих летовищ призначив уряд 210 міл. марок.

4 міліярди на зброєння.

ПАРИЖ, ПАТ. Французький парлямент вирішив видати на оборону кордонів Франції 3,442 міл. франків і 400 міліонів на протилетунську оборону. Уряд домагається змішнення та будови нових твердинь здовж східного і північного кордонів. На змішнення летунства призначено 980 міліонів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ЧЕРВНЯ 1934.

М. ВОЗНЯК. 5)

До ґенези й розуміння Франкової поеми „Похорон".

Уже з дописки Франка до його перекладу Пушкінового „Камяного гостя" відомо, що в свому „Похороні" покористувався він основною темою дон Хуанової легенди, як духи померлих справляють похорон живій людині. Цю основну тему взяв Франко з легенди про дон Хуана де Марана. В оповіданні Проспера Меріме „Душі чистилища" (Les ames du purgatoire) дон Хуан де Марана на годину перед уплянованим пірванням черниці Тереси чує понуру й урочисту музику в ухах. Розпізнає спів, приписаний церквою при врочистості похорону. Незабаром із поперечної вулиці надходить похорон і зближається до нього. Попереду йдуть два довгі ряди покутників із запаленими свічками, далі прикриту чорним оксамитом труну несе кількох людей, убраних по-старосвітському, з білими бородами та шпадами при боці, а замикають похід два ряди покутників у жалобі, як перші, із квітками. Похорон посувається поволі й поважно. Не чути відгомону кроків на тротуарі. Велике число покутників і величність похорону викликують цікавість у дон Хуана. Коли процесія почала входити до сусіднього костела, дон Хуан придержує за рукав одну з постатей, що несли свічки, й питається ввічливо, кого саме хоронять. Дістає відповідь, що хоронять брата дон Хуана Марану. Волосся стає йому дубом, але за хвилину він відзискує зимну кров; думаючи, що перечув або що зайшла помилка, входить із похороном до костела й у часі похоронного богослуження запитує іншу постать, якого покійника хоронять. По такій самій відповіді, як і за першим разом, відвага почигає покидати його. Тепер він питає священика, за кого моляться зібрані й хто вони: дістає відповідь, що це душі чистилища моляться за душу дон Хуана де Марана, бо вона находиться в стані смертного гріха. В цій хвилині вибиває на вежі година, умовлена на пірвання Тереси. Голос із темного кутка костела кричить, що надійшла пора, й питає, чи дон Хуан є їх. У тій самій хвилині підіймається зпоза нього величезний вуж, що немов би готовиться кинути його в труну. Переляканий дон Хуан із криком падає зімлілий на тротуар і в такому стані знаходять його гвардисти.

Немає покищо даних ствердити з повною певністю, що Франко знав новелю Меріма „Душі чистилища", але є доказ, що він цікавився ним. Між книгами, що їх подарував Франко ще за своїх життя до Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, знайшлося й лайпцізьке видання вибору новель Меріме у перекладі Адольфа Лявна. Тому з усякою правдоподібністю можна припускати, що Франкові була відома новеля Меріма, хочби з третього тому дванадцятитомового штутґартського видання І. Шайбле „Das Kloster", що вже в початках Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка знайшлася в ній, може й наслідком заінтересування Франка тим виданням. Зрештою Франко читав по-французькому й перекладав із французької мови.

Як цікавила Франка „стара середньовікова легенда про грішника, що бачить у сні свій власний похорон", видно з того, що він, обговорюючи новелю Конрада Фердинанда Маєра „Стріл із амбони", наводить у перекладі оповідання генерала Вертміллера про свій нічний сон. У ньому згадана легенда „обернена з іншого боку і вжита як ілюстрація того морального роздвоєння, що було трагічним моментом у житті Єнача", що саме його двійника побачив у сні генерал Вертміллер. На звязок Франкового „Похорону" зі згаданим оповіданням у новелі Маєра вказав уже А. Музичка, запитувавши його за Франком[1], що надрукував свою статтю про Маєра в липневій і серпневій книгах „Літературно-Наукового Вістника" за 1899 р.

У загальних словах заговорив сам Франко про джерело своєї поеми „Похорон" у короткій передмові до неї в таких словах: „Леґенда про великого грішника, що навертається на праведний шлях візією свого власного похо-

[1]) **А. Музичка.** Шляхи поетичної творчости Івана Франка, с. 138. **Ів. Франко.** Із чужих літератур. (Конрад Фердинанд Маєр, його жите і твори) (Літературно-Науковий Вістник, т. VII, с. 96—97). Зараз по виході „Поем" Франка вказували на інше джерело „Похорону". Черновецька „Буковина" в 51 ч. з 12. травня 1899 р. знайшла „найбільше оригінального" із пятьох „Поем" у „Похороні", бо „зміст тут зовсім сучасний і близький нам", та відкривала, що „написана ця поема під впливом польських поем Жигмонта Красінського „Nieboska komedja" і „Niedokończony poemat", хоч може сам автор не відчував свідомо того впливу. Однак такі паралелі, як та, що Орціо бачить убійника батька в підземних льохах у першій поемі, або сон у „Niedokończonym poemacie" — дуже далекі від подібних мотивів у „Похороні" Франка.

Премії

для точних передплатників „Діла“.

1. Радіо-Приймач Батерійний Новий удосконалений **„ЧВІРКА Б“** PHILIPS'A — із голосником усередині і 4-ма лямпами „MINIWATT“. Виробу фабрики: POLSKIE ZAKŁADY **PHILIPS, Warszawa, Karolkowa** 36/44. Вартість зол. 235.

2. Килим, прегарний, проєкту арт. Петра Холодного, вартости зол. 150. Килим закуплений у фірмі: ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО, Косів коло Коломиї.

3. Туалєтка з дзеркалом для пань — гуцульського мистецького виробу, — вартости зол. 180. — закуплена у фірмі: Торговельно-Промисловий Дім **„Достава“**, Львів, Ринок 43.

4. Чаю найліпшого два кг. і **Кави** найліпшої два кг. вартости зол. 100. Товар доставить фірма: Перше Варшавське Імпортове Т-во **„E. W. I. G.“** Акц. Сп. Варшава, Лешно 10.

5. Подорож кораблем із Ґдині до Стокгольму. Речинець виїзду дня 2-го серпня ц. р. Подорож закуплена у фірмі ПОЛЬСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ **ФРАНКОПОЛЬ**, Варшава, Мазовецька ч. 9.

6. Криниця. Одномісячний побут враз із повним знаменитим утриманням і окремою кімнатою у пансіоні пані М. Яблонської „ВІЛЛЯ ТАТЖАНСЬКА“ „WILLA TATRZAŃSKA“ в Криниці.

7. Гребенів. Двотижневий побут враз із повним першорядним утриманням і окремою кімнатою у пансіоні „ЗЕЛЕМІН“ в Гребенові у скільських горах.

8. Ямне. Одномісячний побут з окремою кімнатою і повним знаменитим утриманням у пансіоні „ВЕСЕЛКА“ в Ямнім коло Яремча, в чудових гуцульських горах.

9. Косів к. Коломиї. Одномісячний побут, враз із повним знаменитим утриманням, (на бажання дієтетичним) і окремою кімнатою у пансіоні „АННА“, п. Анни Герасимович, у Косові к. Коломиї, у стіп мальовничої гори „Михалків“, побіч славного водопаду „Гук“.

10. Фотоґрафічний апарат найновішої системи **Kodak Six—20,** закуплений у фірмі ІВАН БУЯК, — Львів, Коперника 4.

11. Чотири анґлійські сорочки славної марки **Van Heusen,** — або інший товар вартости зол. 120·—, до довільного вибору у фірмі ҐАБРІЄЛЬ ШТАРК, — Львів, пл. Марійська 11.

12. Мосяжні меблі вартости зол. 100·—, до довільного вибору у фірмі ІВАН ВОЗАЧИНСЬКИЙ. — Львів, площа Бернадинська 15.

13. Матеріял на вбрання вартости зол. 50, до довільного вибору у фірмі: ІВАН ВАЛЛЯХ І СИН, — Львів, Ринок 38

14. Пятьдесятьзолотова облігація Преміової Будівельної Позички ч. 748.568, закуплена у банковому домі О. ҐРІС, Львів, Леґіонів 1.

Льосування відбудеться дня 17-го червня ц. р. в годині 6-ій вечором в домівці Видавничої Спілки „Діло“.

Участь у льосуванні братимуть ці дотеперішні і нові передплатники, які до дня 15. червня вирівняють залеглости і вплатять передплату за місяць червень.

рону, стрічається часто в життях святих та пришпилилася в Еспанії до оповідань про грішне життя дон Хуана де Тенoріо. Може закинуть мені, що я позбавив цю леґенду аскетично-релігійних мотивів і переніс її на чисто світський ґрунт, — але й се в значній мірі зроблено вже в оповіданню про дон Хуана. На сій старій основі я спробував виткати нові взірці. Наш час великих клясових і національних антаґонізмів має значно відмінне поняття про великого грішника ніж час Филипа II і Торквемади. В тім однім пункті я позволив собі трошка змодернізувати стару леґенду, лишаючи врештою її основу незмінену з усіми її алегоріями і символами“.[3]) А в передмові до всієї збірки „Поеми“, пояснюючи пайку своєї власної праці в поодиноких творах, які ввійшли до збірки, зазначив Франко, що „дещо більше“ своєї праці ніж в інших поемах збірки дав саме в „Похороні“[4]). Із приводу слів Франка про джерело його поеми треба хіба сказати, що стала ним не леґенда про дон Хуана де Тенoріо, а значно відмінна від неї леґенда про дон Хуана де Марана. Поза осн. трансформацією й модернізацією леґенди про дон Хуана де Марана в „Похороні“ Франка відбилося тут іще дещо з мотивів світової літератури, напр. із очей і вуст трупа пускається плисти кров при наближенні Мирона, як у Шекспіровому „Ришарді III“ при його вході виступає кров із ран Генрика VI, але ціль моєї замітки використати для поеми „Похорон“ ті натяки, які дав Франко в своїх трьох рукописних прозових уривках „Похорону“. (Далі буде.)

[3]) **Іван Франко.** Поема Львів 1899. с. 88.
[4]) **Там само.** с. 4.

Життя селян на Україні.

(Від нашого кореспондента.)

Ню-Йорк, 16. травня 1934.

З листа, писаного одною молодою родиною з Київщини до свояка в Нюйорку виймаємо таке: „...Через Торґсін дістали ми від Вас 5 дол. За них купили собі муки і пшона і мали що варити і є тепер що їсти. На базарах є хліб, але хто його може купити? Останніми часами я втратила сили з голоду. Сильно болять у мене крижі і стегна до колін. Раньше ходила я до доктора, а він каже: „Треба хліб їсти!“ Я тоді хліба не мала, а тепер вже їм хліб, а крижі й ноги не перестають боліти. Чи це життя, щоб усе бути голодним і жадним куска хліба?

Ми цілий рік ждали, щоби відкрилася лавка комерсного хліба, але не відкрили, а є лише по великих городах і там продають хліб по 1 руб. і 50 копійок за кільоґрам. Перед Різдвом я купила трохи жита, але не було де змолоти, бо якраз тоді бриґади розбивали жорна і я майже через дві неділі жарила жито на сковороді (ринці), душила качалкою на столі, робила крупи і варила кашу. А нишком вечором Микола приносив хліб. Коли перший раз я його зїла, мало що не вмерла і так було мені не раз, коли довший час не їла хліба. Так умирає багато людей.

Здоровля моє пропало, бо три годи пережували ми голод. Я їхала в містечко 7-го березня і в той день ішов ветеринарійний фельчер, щоб оглянути почтового коня, який згинув попереднього дня. Коли він прийшов на місце, де кінь мав лежати, то тільки було кружалє, де кінь лежав, а то голодні все забрали на холодець. З голови і ніг не стало і кісточки, один киндюх лежав. А до вечора і киндюха не стало, хоч це було лише три верстви від села. Фельчер хотів взяти печінку для слідства, то й тієї не стало.

У 1933 році ми мали більше як 160 трудоднів з весни до осени, але за мої трудодні нічого не дали, бо я не кожний день виходила до роботи, не виконувала норму, а робила домашню роботу. Миколі все порахували і він дістав юшку та жито. Ми його посіяли в нашому городі і мали 35 снопів, але майже самий бурян. Та вони все нам порахували і прийшло нам 5 кг. жита. То було 1-го лютого, а 1-го березня вже гукають на роботу!

Добре нас поганяють і оглядатся не дають. То так пильнують у колгоспі, а ще лучше поза колгоспом. Ох, що за горе, який величезний голод ми переживали! Так було до жнив, а жнива були дуже пізні, бо при кінці липня 1933 р. Я описать Вам усього не можу, но Ви самі розумієте. Не було ні хліба, ні жмені муки, ні буряка і раби їли листя і траву: варену або парену. Я не могла ні сидіти, ні лежати, бо кости боліли і я плакала і ходить не могла і тепер сама дивуюся, як я остала в живих. Це просто чудо! Життя остановилось на одному листочку. Заладують в колгосп на роботу і кажуть: Хто буде ходить на роботу без прогулу, той одержить і прошлогодний заробіток. Кожна жінка обовязково мусить мати 200 трудоднів, а Ви знаєте, як у них трудно заробить трудодень, бо вони записиють по 20 відсотків дня або зовсім забудуть записати або ще й оштрафують. У кого було мало трудоднів в 1933 році, тому не дали нічого хліба. Наші сусіди, в числі 6-ох, заробили за ціле літо 2 пуди. Хто заробить більше, тому накидають облігації.

У 1934 році раньше прийшла весна, в колгоспі копають і мажуть. Дехто з наших залишив колгоспи, а пішов до робітників при тракторах. Там дістають 2 ф. хліба. Лучше буть поганим робітником, ніж гарним колгоспником. А в колгоспі головою тепер молодий парень і дівчата перед ним стараються йти на перегони в роботі...“ Решта родинні справи аж до кінця.

Зі зрозумілих причин не подаємо підписів.

Перед Кооперативним Святом у Львові.

Довідуємося, що на Кооперативне Свято у Львові вибирається дуже поважне число наших громадян з провінції, головно з округи Львова на віддалі 70—80 км. (у більшости підводами). У Львові великий попит за відзнаками на Свято. Зачуваємо теж, що на провінції „добрі сусіди" відраджують нашим селянам їхати до Львова, були навіть погрози тим, що поїдуть. Розуміється, що селяни не звертають на це уваги і поїдуть на Свято.

На площі Сокола Батька викінчуються роботи, щоби майдан якнайсвяточніше прибрати на Свято. Працює енергійно секція впоряду, що приготовляє мальовничий похід перед прапором. Інші секції викінчують також свої праці.

Всі кажуть: „Коби була гарна погода!" Відповідь на це одна: Тепер уже йде до літа, великого дощу не буде, а малий дощик нікого не відстрашить. Тому всі на майдан у неділю рано! Доїзд на площу до стрийської рогачки трамваєм ч. 10.

Знахорська мікстура.

Волинь, 28. V. 1934.

I.

Якийсь час польська преса про Волинь не згадувала. Коли обмірковувалась українська справа, дискусія йшла звичайно про Галичину. На це явище ми звертали увагу в „Ділі" й пояснювали його тим, що українську справу на Волині вважають за вирішену.

Так. Дехто вважав, що про Волинь нема що балакати. Знайдена, мовляв, чудодійна мікстура, що загоїть усі старі й нові рани і зростить в одно ціле дві братні народности.

Винахідником цієї мікстури був відомий п. Волошиновський. Ролю фельчера взяв на себе П. Певний. А хто був меценатом і фінансував винахід, усім добре відомо.

Пан Волошиновський мав марку великого знавця українського етнічного матеріялу, що буцімто дуже добре надається для всяких експериментів, і марку не меншого винахідника. Мав таку марку не лише серед польського громадянства, але й серед українців-наддніпрянців, що перші повірили в чудодійність його мікстури й почали енергійно помагати йому в лікуванні волиняків від хороби національної відрубности.

Знаємо добре з практики, що коли хворі неспокійні, то іноді треба притримати їх за руки чи ноги; іноді треба й силоміць влити їм спасенного ліку; іноді треба викинути ліки, приписані іншим лікарем. Усі ці заходи застосовано на Волині в повній мірі. Факти в усіх у памяті.

Що-ж до самої мікстури, то на її сиґнатурі було виписано: „Для українського населення. Приймати в спільних організаціях з водою співжиття". А з другого боку — рецепта: Реґіональна Рада, Рідна Хата, Просвітянські Хати, Районові Кооперативи, Волинський Ревізійний Союз Комунальних Кас і Кооператив (речовини, що одна одну виключають) і т. д. І під усім цим напис: Йоах. Волошиновський.

Курація продовжувалася пять років. І ввесь час розсилалися бюлетини „всім-усім", що ліки помагають чудово та що братні народности зростаються в одно тіло.

II.

І нараз...

З одного боку останні події на Волині.

А з другого — алярм у польській пресі: в „Ґаз. Варш.", „А. Б. Ц." й інших та голосні відповіді волинського речника „Wołyń".

Що-ж таке сталося?

Очевидно, що щось дуже поважне, коли сам винахідник чудодійної мікстури п. Волошиновський уважав за потрібне забрати голос в обороні свого винаходу („Wołyń", ч. 21, „Рефлексія — по відповіді"), який передає внутрішній зміст атаки столичних часописів так:

„Є це вибрики злосливої радости, яку... росіяни (окреслюють) словом злорадство".

„Просто жаківські вибрики: „Ага! Не вдається вам ваша польсько-українська співпраця". І зараз, очевидно, нехибна рецепта: треба вести „консеквентну політику" й опікуватися не діячами українськими, а населенням. Експерт З. В. (автор статті в „А. Б. Ц.") звертається до міністра Перацького про міністеріяльну ревізію на Волині, а експерт Марскі (з „Ґаз. Варш.") кінчає патетичним вигуком: „Адже ж уже раз треба довідатися правди про відносини, які існують на Волині".

Очевидно, що обидва автори мають на увазі інтереси Польщі і, як зрозумів це й п. Волошиновський, уважають все те, що робиться на Волині, шкідливим не лише для нас, але й для себе. Зле передає п. Волошиновський лише одно місце, а саме: про опіку над українськими діячами. „Добру опіку" мають не українські діячі, а маленький гурток спеціяльно привезених на Волинь людей, які справді нічого спільного з місцевим населенням не мають. І під цим оглядом ендецькі часописи теж мають рацію.

Зате помиляються вони в тому, що буцімто щось робиться для українців. Про це свідчать Просвіти, кооперативи, „Сільський Господар" на Кременеччині, школи, самоврядні вибори і т. д. На цьому пункті „Ґаз. Варш." і „АБЦ" є несправедливі: вони повинні дякувати п. Волошиновському, а не ганити його. І п. Волошиновський слушно почуває себе покривдженим. Він зробив більше, ніж хтонебудь і колинебудь з ендеків!...

Отже даремні напади ендеків на п. Волошиновського (беремо його в оборону!): він робить їхню роботу.

III.

Буває, що людина, бажаючи вдарити свого противника, другим сильнішим кінцем кийка ще болючіше вдаряє самого себе. І це сталося з п. Волошиновським.

Демонструючи рецепту „консеквентної політики", п. Волошиновський непомітно для самого себе розкриває, що він іде до тої самої мети, що й ендеки, лише лагіднішим способом. Але при цьому сам розбиває власну рецепту, а навіть спрепаровану мікстуру:

„Можна — каже він — в українському населенні Волині викликати пострах перед польською владою, можна його змусити до слухняности й мовчанки. І на це навіть не потрібно необмежених управнень монаршої влади. Можна робити це з успіхом і при парляментарному устрою... Але при ніякому устрою не можна силою опанувати людської думки ні людських почувань — цих джерел волі... „насільно міл не будеш"...

„Збірна воля і збірне почуття — каже він далі — це незужиті сили, яких не можна поневолити (уяжміць), бо це вже є нематеріяльні імпондерабілля, які як відомо, взяти на багнет не можна".

Слова, які ми нераз кидали із сторінок „Діла". І цими словами п. Волошиновський побив самого себе і знищив не лише свою рецепту, але й уже виготовлену мікстуру.

Бо збірна воля і збірне національне почуття — це дійсно ті нематеріяльні імпондерабілія, яких не тільки не можна взяти на багнет, але й на гачки п. Волошиновського. Це стверджує волинська дійсність і це, очевидно, підмітили пп. З. В. і Марскі, хоча й інакше трактують факти з цієї дійсности.

Ми можемо лиш подякувати пп. з „Ґаз. Варш." і „АБЦ" за те, що вони нарешті забалакали про волинську дійсність. Може в цьому перехресному вогні вилізе наверх неодин помилковий знахорський засіб і неодна помилкова думка біднесеньких провінціяльних політиків.

Ми, українці Волині, нічого не мали би і проти міністеріяльної ревізії волинських відносин, аби ця ревізія дійсно могла виявити всі величезні помилки останніх пятьох років, що так дорого коштують нас. Можеб це (в чому ми зрештою сумніваємося) й започаткувало оздоровлення волинського життя.

А тимчасом дійсність каже одно: фальшиві рецепти та знахорські мікстури дають погані висліди.

IV.

Наприкінці залишається підкреслити один просто гумористичний момент. П. Волошиновський намагається всіх переконати, що його устами промовляє не тільки весь польський нарід, але й ціла держава, а устами п. Певного — весь український нарід і вся Україна. Томуто всі повинні їх слухати і з ними співпрацювати задля майбутніх добросусідських взаємин (так, у статті є досить виразний натяк на ці майбутні взаємини!).

Ми гадаємо, що в такому випадку навіть міністеріяльна ревізія нічого не вдіялаб.

Хіба, що — лікарі.

Senex.

За океаном.

ПРИЯТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

Без розголосу, але при впертій тихій праці доконав наш відомий артист Роман Придаткевич важного діла в Нюйорку. Через переговори з ріжними видними американськими знавцями й любителями музики йому вдалося зорганізувати „Товариство Приятелів Української Музики". Воно має за завдання познайомити чужинців з музичними творами і композиторами України при помочі музичних вечорів.

Першим таким вечором дня 22. березня ц. р. в „Студіо Клоб оф Ню Йорк Сити" розпочалася ціла низка справжніх артистичних концертів, на які прибувають у великій більшости музичні знавці. Другий вечір у тому самому клюбі відбувся 9. травня з дуже дбайливо приготованою програмою. Участь взяли: смичковий квартет В. Костенка, тенор Вікінський, піяністка Авґуста Картон Розен, Роман Придаткевич з першою скрипкою, В. Іді з другою, Г. Кунц з віолею і Марджорі Кенеді з челом.

Першого вечора виголосила промову про українську музику п-і Фльоренс Годсон Бостфорд, а наступного вечора промовляла наша молода піяністка п-на Марія Болнар. Дотепер почесними членами Т-ва Приятелів Української Музики стали такі визначні люди в музичнім світі як: д-р Волтер Дамрош, п-і Френсис Мк Фарленд, Павло Галліко (композитор опери), учень славного Брукнера і світової слави піяніст, п-а Ліліян Литтлгейлз, що пише біографії, п-а Глейдіс Норт, відома скрипачка, а з наших Олександер Архипенко та Олександер Кошиць.

Тепер ідуть заходи, щоб дістати на почесних членів ще й інших видних знавців музики, своїх і чужих. Нема сумніву, що освічені українці з Нюйорку й околиці зацікавляться цим новим товариством хочби на те, щоби помогти проф. Придаткевичові в його змаганнях. Таке зацікавлення не вимагає майже ніяких матеріяльних вкладів, а настроює прихильно чужинців до нашого музичного мистецтва, яке нам промощує шлях до осягів на інших ділянках.

ПРИЇЗД ДО АМЕРИКИ П-І М. ГОВИКОВИЧЕВОЇ.

В 1929 році була в Америці п-і Михайлина Говиковичева зі Львова. Вона як представниця Українського Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодю збирала жертви в українських громадах в Америці, ходячи від хати до хати. Коли п. Говиковичева вернулась домів і передала зібраних 4.300 долярів Товариству, воно купило за це дім та уладило його як бурсу для бідних дівчат. Це є українська дівоча реміснича бурса, де удержують і вчать сиріт і бідних дівчат, що приготовляються до ремісничої або промислової праці. П-і Говиковичева приїхала тепер знову до Америки відвідати сина в Дітройті. При цій нагоді, як і перше, без коштів для свого Товариства, хоче дозбирати на бурсу ще 1.500 дол., щоб покрити довг бурси. Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молодю, за підписами п. Модеста Каратницького, голови і п. Константини Малицької, заступниці голови, уповажнило п. Говиковичеву до збірки на бурсу. П-і Говиковичева відвідає наші громади і сподівається, що хоч тепер часи важкі в Америці, вона ще дозбирає 1.500 дол. і знову привезе тій бурсі дар від американських українців та українок.

УКРАЇНСЬКЕ ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ В НЮЙОРКУ.

Заходами української соціялістичної організації, товариства імени Драгоманова, в Ню Йорку уладжено 6. м. м. в Українськім Народнім Домі політичне віче під проводом Мирослава Січинського і прибувшого з краю посла соціялістично-радикального напрямку, п. Андрія Гривнака. Посол говорив 2 години. Промова складалася з двох частин. У першій представив труднощі, серед яких приходиться працювати українським послам у варшавському соймі і всьому українському громадянству в польській державі, а в другій частині зясував засоби, якими тепер, після війни, український загал на західних землях працює для збереження свого істнування і створення нац. сили.

Посол Гривнак, хоч проголошують його „хлопом", це освічена людина. Він не вживає ані давніх „хлопських" ані соціялістично-радикальних метод у своїх промовах. До речі кажучи, його промова була зовсім конструктивна, вільна від усяких радикальних напастей, обіймала цілість діяльности Парляментарної Репрезентації й українського громадянства в краю, а єдиний знак його приналежности до соціялістично-радикальної партії — це було хіба маркування організації „Каменярів" для україн-

ської молоді та зазив предсідника віча до збірки на робітничий дім у Львові і на радикальну газету.

Дивном дивом цей зазив приніс дуже мало успіхів, бо загал громадянства, яке виповнило салю Народнього Дому, вийшов у часі збірки, а жертви давали лише нечисленні прихильники соціялістичної течії.

ВШАНУВАННЯ 40-ЛІТН. ПРАЦІ Д-РА ЛЬОНГИНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО.

Дня 28. квітня уладив Український Американський Горожанський Клюб на Вест Сайд у Дітройті, Мишиґен, товариські сходини і вечерю для вшанування 40-літньої громадянської і культурної діяльности д-ра Льонгина Цегельського. Це громадянське свято відбулося в українській греко-католицькій церковній салі при Клипперт евеню. Гостей було до 300.

Свято відкрив вступним словом голова Клюбу п. Микола Кіптик. Він покликав на господаря свята п. Кузя, члена управи Клюбу. Відтак о. Лев Сембратович сказав довшу цікаву промову, в якій зясував усю 40-літню діяльність ювилята.

Далі промовляли д-р А. Кібзей, полковник Олександер Шаповал із Шикаґо, сотник М. Федитник, п-і Шустакевичева, п-і Говиковичева (зі Львова), д-р Яців (з Винсор, Онтеріо, Канада), п. Дужий (з Винсор), п. Польовий з Дірборн, Мишиґен, п. Каралаш, п. Пошивок, п. Братусь, п. Ґава й інші. Всі складали привіти і побажання ювилятові.

Вкінці промовив і д-р Льонгин Цегельський. Його промова зворушила всіх до глибини.

До ювилята наспіло дуже багато листів і телеграм з усіх сторін Америки й Канади з привітаннями з нагоди 40-літнього ювилею його праці для національного й політичного освідомлення мас нашого народу та активної участи в державному будівництві обновленої України.

Свято закінчилось відспіванням „многих літ" ювилятови і національного гимну „Ще не вмерла Україна".

За добру школу.

Підсумки дискусії.

Рахуючи мабуть на коротку память Читачів, „Батьківський Кружок при школах СС. Василіянок у Станиславові" дуже примітивно „розправляється" в передвчорашньому „Ділі" з моїми річевими виводами: одно доказане промовчує, а друге повторяє наново, хоча дискусія виказала незнання справи і нестійність піднoшених Кружком арґументів. Аби не ширилось баламуцтво, зберім суцільно висліди дотеперішньої дискусії:

У статті „Вартість приватних шкіл з правом і без права прилюдности в минулому і тепер" („Діло" ч. 112 з 2. травня 1934) я зовсім не виступав і не виступаю проти засади, що „школа має плекати в дитині здоровий, опертий на вірі в Бога, а через неї й у власні сили світогляд", бож „Рідна Школа" завсіди стояла і стоїть на томуж становищі. Як у Головній Управі, так і по Кружках „Рідної Школи" були завсіди і є представники нашого духовенства. Під цю пору першим заступником голови „Р. Ш." є о. д-р Лаба, а до Головної Управи „Р. Ш." належить о. Гриник та ігумен ЧСВВ о. Бараник, які чейже є не меншими християнами й католиками як СС. Василіянки у Станиславові! Очевидно, кожна школа „Р. Ш." має свого катехита, який дбає про душевні потреби учнів шкіл „Р. Ш." Отже пощо підносити і підчеркувати це, немов якесь унікум для ґімназії СС. Василіянок? Чи не пахне це своерідною демаґоґією?

Також зовсім не опрокидував я твердження, що „школа мусить мати життево практичне наставлення". Одначе такого „наставлення" рішучо не дасть така школа, для якої не є міродайне „фактичне знання й умілости", але міродайні є „прилюдно важні документи"!

Мені йшло саме про ту третю точку, де Кружок звязує „единоспасаемість шкіл" із правом прилюдности, дарма, що всі наведені ним арґументи (покликування на книжку д-ра Тинельського і закон про приватні школи з 11. березня 1932 р.) показалися в цілости нестійні і неправдиві. Там мова не про ті, але про зовсім інші справи і це я наглядно доказав дослівними цитатами! І після того, як я безапеляційно доказав неправдивість і нестійність наведених Кружком арґументів („Діло" ч. 129 з 19. травня 1934), — знову цитувати ту саму третю точку як щось ніби нового — значить неповажно ставитись до справи.

З того не виходить, начеб я був противний праву прилюдности. Ні! Я тільки дивлюсь на справу реально і не переціню його. Воно правда — як довго держава давала звороти шкільних оплат, то таке право мало дуже велике значіння і для батьків і для школи. Та держава не дає вже ніяких зворотів. Одначе, якщо — буває — в школі без права прилюдности здає матуру більший відсоток, ніж у якійсь школі з правами прилюдности, ба навіть у державній ґімназії (а не до рідкостей належить, що в ґімназіях „Р. Ш." без права прилюдности здавали матуру на повних 100 проц.), то це хіба найкращий доказ, що міродайна є таки дійсна вартість даної школи без огляду на те, чи вона з правом чи без права прилюдности. Бож остаточно рішаючим чинником є фактичне знання, яке дає дана школа.

Дуже неясне „пояснення" Кружка, що — мовляв — право прилюдности учительської семинарії може простягатися й на ґімназію СС. Василіянок, яка фактично того права не має. Це неможливе і недопускальне, а „пояснення" обчислене на незнання справи Читачів. „Заведення як цілість" не істнує ані в понятті правнім ані практичнім. Істнують тільки поодинокі окремі школи: учительська семинарія, народня школа і ґімназія. І хочаб навіть усі три школи були поміщені в однім будинку, то вони фактично не становлять цілости!

Щодо „ґенези повстання стан. ґімназії СС. Василіянок", то знову з прикрістю приходиться мені ствердити, що або Кружок непоінформований у тих справах, або свідомо перекручує факти. — У Станиславові відбулися три анкети: одна скликана Учительською Громадою, де були й учителі учительської семинарії СС. Василіянок, друга анкета скликана Кружком „Рідної Школи", що відбулася в кімнатах тогож Кружка і де приявними були тодішній директор учит. семинарії СС. Василіянок п. Крохмалюк, а також представник Ігуменату о. д-р Кушнір. На третій анкеті всіх українських товариств Станиславова у справі шкіл, що відбулася в салі „Сокола", були представники усіх шкіл і всього українського громадянства. На всіх тих анкетах станиславівське громадянство висказалося проти основування ідентичної школи з істнуючою від 1920 р. і гарно поставленою й вивінованою повною ґімназією „Р. Ш." у Ста-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ЧЕРВНЯ 1934.

(З конкурсу „Діла" під гаслом „Кожний може стати письменником").

О. ОМЕЛЯН БОЯРСЬКИЙ.

ПЯТЬ РАЗІВ ПІД ЖАХОМ СМЕРТИ.

Нераз я збирався списати свої переживання з часів світової війни — та все відкладав на якісь пригожі часи. Хто зна, чи були би вони і прийшли коли; — аж „Діло" приспішило той час своїм закликом.

Хочу описати, як я був пять разів під жахом смерти і то не куль, хоча вони літали за мною, як докучливі мухи в часі літньої спеки — але таки з рук розяреної „салдатески".

Перший раз було це в 1915 р. весною, як сонце своїми проміннями розтопило сніги і леди, а мій кватирант, московський полковник, запамятав я собі навіть його прорекло — Межак — лотиш, вийшов на двір, а сівши собі біля муру під смерекою, грівся на сонці і від нехочу палицею, з котрою ніколи не розставався, щось нишпорив під муром. І о диво! намотав на палицю великий клубок телефонічного дроту і з тим клубком, наче з якимсь воєнним трофеєм зайшов до хати і зложив його на стіл у своїй кімнаті. Післав зараз за мною свого деньщика, щоби я негайно явився перед ним. На такий ненадійний а рішучий зазив, я схопився зза стола і як опарений побіг до полковника.

Сказавши „добрий день", несміливо спитав я: „Чим можу служити пану полковникові?"

Він, не спускаючи з мене своїх пронизливих очей, нічого не говорить, лише спершу палицею показує на клубок телефонічного дроту на столі і сверлить мене своїми очима. Дивлюсь на цей клубок, нічого не розумію і не обзиваюсь. Тоді він сам заговорив:

— Чи ви знаєте, батюшка, що це за дріт?

Я кажу: — Догадуюсь, що від телефонів.

— Так! Так! від телефонів — він каже — але від яких телефонів? Це телефон австрійський! Ви батюшка телефонували до австріяків і недурно вони добре з гармат валили на наші окопи і їх рознесли на Шупарських полях.

На ті слова я остовпів і хотів сказати, що не маю навіть поняття як телефонувати. Але він не допустив мене до слова, лише відразу загремів:

— Ви приарештовані, не смієте три дні виходити з хати, а по трьох днях, як воєнний суд рішить вашу провину, кажу вас повісити на одній з тих смерік, що коло хати. — А звернувшися до деньщика, казав йому мене відпровадити до мого помешкання і там лишитися аж до часу, коли караул його злюзує.

Почувши таке, я не знав, чи я на землі, чи під землею! А мусів я дуже змінитись на лиці, бо аж діти перелякались, побачивши мене: — Тату, що вам є, що ви такі бліді, як стіна? — Вони побачили невдовзі двох салдатів зі штиками перед порогом хати, зрозуміли. Ах! ті три дні! Три дні мук, непевности за життя: ні їсти, ні пити, ні спати, ні ходити, ні сидіти. Ввижалось мені як авто за автом, повозка за повозкою котиться перед хатою і всяка бранжа воєнних старшин у полковника збирається і судить мене... Нерви мав я розбиті. По трьох днях і невиспаних ночах заглянув я крізь вікно рано і вже не бачу караулів. Деньщик полковника попри вікна мого помешкання відсувається і станувши на порозі, каже: — Пан полковник кличе батюшку до себе! — Йду, ледви ноги за собою волочу, але вже з якоюсь надією, бо не ведуть мене салдати і навіть деньщик ні, бо пішов в іншиЙ бік за якимись орудками. Полковник цим разом промовив до мене ласкавіше: — Но батюшка! Ви вільні від усякої вини! Ствердили, що при змінах ріжних наших полків, які тут переходили, а у вас старшини кватирували і телефони уставляли, передовсім черкеси, брали до свого вжитку якінебудь телефонічні дроти, які їм під руки попали, то взяли й австрійські, які забрали з позицій і разом лучили з нашими. Будьте вже спокійні!

Та мусів ще додати до того: — Але мусите знати батюшка, що якби ви були натрафили на іншого, а не на мене, приміром, на черкеса, то він був би без суду вас повісити казав за таке.

Я вклонився йому і сказав: — Передовсім завдячую милосердю Божому, що вийшла правда на верх — і в хаті як мертвий упав на ліжко та заснув твердим, спокійним сном.

Добре то кажуть, „війна війною" і всяке трапитися може, — ніколи людина не може бути певна, що нічого їй не станеться. Отаке було і зі мною. Літом 1916 року щось аж чотири полки звалилося на наше село. Московські кухні зачадили село, що дихати не було чим. Хмари диму з сопухом від усілякого варива звисали весь час над селом, бож воно положене наче в кітловині, аж душилося від тих смородів. У мене на приходстві повно всюди — в хаті і на оборі салдатів. А хапають з усіх боків! Бідну худібку не можна було пустити пастися, бо зараз щезала. Треба було дома годувати. На полі салдати викошували зеленцем все для своїх коней. Треба було власну працю марнувати і додому пашню для худоби возити. А знов, як післав я в поле свого фірмана, то москалі брали його силою на підводи і він іноді вертав аж по кількох днях. Мусів я вкінці сам виїзджати в поле, у реверенді, і сам косити і возити. Мене вже тоді не займали на форшпан. Ті поїздки в поле раз набавили мене не лиш страху, але й навели жаху.

Раз я кошу пашу — аж дивлюсь — а зза горба біжить до мене троє дівчат — мої парохіянки. Коли станули біля мене — вчепилися моєї реверенди, як маленькі діти, і задихані та перелякані ледви могли сказати: — Отче, ратуйте нас! Ратуйте! — і показували пальцями в сторону горбка вдолину. — Ось там черкес летить за нами на коні...

За хвилину він був уже й сам біля мене і брався поривати одну з дівчат таки з коня. А ті бігали довкола мене й пищали всілякими голосами. Я став, як вкопаний! Балакаю до нього, а він не розуміє нічого крім слів „нельзя" і „час". Отже я, держачи косу в руках, говорю до нього „нельзя" і „нельзя" таке робити. При вислові „нельзя" мимохіть поруцшив косою. Він гадав, що я йому погрожую. Як скажений витягнув шаблю і замахнувся над моєю головою. В мене кров застигла. На щастя в сам час відкинув я косу на бік від себе! (Покінчення буде.)

мислявові. Отже ясно, що СС. Василіянки не тому не отвирали в 1932 гімназії, бо тоді „вважали за недоцільне", але таки з огляду на одноличне становище українського громадянства Станиславівщини. Щойно в рік пізніше зважилися отворити І. кл. гімназії, перегнавши до неї 13 дівчат зі своєї народньої школи. Очевидно, така отаменщина, що не рахується з ніким і з нічим, зокрема зі школою, яка виходить з того для загальної національної справи, є жалюгідна й не повинна мати у нас місця.

Та Головна Управа „Рідної Школи" пішла за голосом загалу і вдруге скликала на 5. червня 1934 р. анкету всіх концесіонарів українських приватних шкіл у справі перевірки істнуючого стану та усталення сітки українських приватних шкіл відповідно до теперішніх обставин і фактичних потреб. Маємо надію, що цим разом та анкета дасть позитивні висліди і скріпить нас на дуже важному шкільному і виховному фронті.

Досвідчений батько.

Кооперативна торгівля в Чехословаччині.

Всі сільсько-господарські кооперативи Чехословаччини обєднані в 12 союзах. Кожний з цих союзів, для забезпечення збуту сільсько-господарських виробів своїх членів, з одного боку, та для постачання сільських господарів потрібними в господарстві предметами, з другого, мають спеціяльно утворену торговельну організацію. Всі ці 12 організацій обєднані в одному центрі під назвою Центрокооператив.

На 1. січня 1934 року до ІІ складу входило 12 комерційних організацій й 342 кооперативні

склади, загалом 11.501 кооператив ріжних категорій, тобто на 54 кооперативи більше, ніж у минулому році.

Біляс Центрокооперативи на 1. січня 1934 року виніс на 223,5 мілійонів чехословацьких корон (Кч). Її операції з продажі за 1933 рік (4-ий рік світової кризи) в короткому вигляді представляються так: за рік продано ріжного зерна 67.000 ваґонів на суму майже 716 мілійонів Кч; ріжних інших сільсько-господарських продуктів продали більше, ніж 9.000 ваґонів на суму майже 64 мілійони Кч; врешті з потрібних в сільському господарстві предметів (угновлення, вугілля, фуражу, будівничих матеріялів тощо) продано яких 116.000 ваґонів на суму більше ніж 551 мілійонів Кч. Загалом ріжних товарів продано було 191.440 ваґонів на суму майже 1.331 мілійонів Кч.

У порівнанні з попереднім роком, коли продано 156.000 ваґонів на 995 мілійонів Кч, помічається досить значне збільшення операцій у продажі: у кількости зріст на 23 прц., у сумі — на 35 прц. Особливо збільшилися операції у продажі зерна: в 1932 році продано зерна 38.000 ваґонів, а в 1933 р. — майже 67.000 — збільшення майже на 74 прц. Продаж останніх сільсько-господарських виробів дещо зменшилася; але продаж потрібних у сільському господарстві предметів збільшилася з 103.000 ваґонів майже до 116.000 (плюс 12.5 прц.).

Цікаво відмітити, що середня продажна ціна ваґону зерна (як у 1932, так і в 1933 році коливалися між 10.770 й 10.880 Кч.

Таким чином, Центрокооперативі вдалося у найтяжчий період світової кризи запобігти різкому спадкові цін на зерно на внутрішньому ринку.

Не буде зайвим відмітити, що на чолі Центрокооперативи стоїть відомий кооператор інжинір Кліндера, який вже 20 літ є також головою Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі — найбільшого Кооперативного Союзу в Чехословаччині.

Проф. С. Б—ський.

Ще про „зїзд талєргофців".

У доповненні до вчорашньої замітки п. н. „Повне банкротство москвофільського свята" дістаємо від очевидця того свята ще такі цікаві інформації:

Весь москвофільський похід, у якому дійсних талєргофців було дуже мало, йшов черепашним ходом на Личаківський цвинтар, аби тільки тягнувся якнайдовше. І таблиці всіх міст Сх. Галичини й Лемківщини і російські трикольори і майже всі вінки приготовано у Львові. Одначе таблиць, які винесено зі Ставропігії в четвер рано на Високий Замок, не несено в поході через вулиці міста, бо представників великої більшости тих міст і повітів не було і не було кому тих таблиць нести.

На Личаківському цвинтарі духовенство відправило панахиду, після чого промовик ради. Ґулла й учасники передефілювали перед памятником „незнаного талєргофця", на якому видніє напис: „Жертвамъ Талергофа Галицкая Русь".

Опісля всі учасники зібралися на недалекій площі „Сокола-Мацежи", де ріжні москвофільські менери мали добру нагоду виговоритись і перейхатись по українцях. Промовляв знову п. Ґулла, після ББ о. Яворський і М. Бачинський та кільканадцять інших осіб, у тому якийсь гість із Закарпаття (заповіджених делегацій із Закарпаття, Буковини і Югославії не було). По промовах і відспіванні „Пора за Русь" заїхали на площу військові „гуляш-канони" і „русская братія" засіла до обіду. (До речі: за площу мусіли аранжери заплатити аж 800 зол., значить: впезнопольські протектори зміли москвофілів добре здерти).

Вечором відбувся в Народньому Домі концерт, на якому виконувано виключно російські пісні. Були теж соля, виступи мандолінової орхестри то-що. Промов не було вже ніяких, бо прикупи дали собі духа на площі „Сокола-Мацежи".

На святі не було видно ніякого ентузіязму, так і впадало в очі, що до Львова стягнено масу темних людей з гір, головною з Лемківщини, звідки прибув спеціяльний поїзд, до якого всідали люди із західної Лемківщини (Коросняцщини, Риманівщини, Сяніччини, Ліщини). Людям тим платили переважно за дорогу і страту часу, при чому гроші виплачували „русскі" учителі, священики, адвокати і студенти. Всі учасники користувалися залізничими знижками.

При кінці треба ще зазначити, що аранжери зїзду мали просто панічний страх перед українцями і хто їм тільки видався підозрілим, того негайно казали поліції, що була сконцентрована дуже сильно, арештувати. Одначе поліція не мала ніякої притоки до інтервенції. Ніхто з українців не перешкоджав відбути це свято москвофілам у тім слушнім переконанні, що треба їх залишити в спокою. Нехай доживають свого віку і мріють про Росію і царя батюшку до кінця свого життя. Це нікому не шкодить!

• •

АҐЕНЦІЯ „ВСХУД" ПРО ТАЛЄРГОФСЬКИЙ ЗІЗД.

„На талєргофський зїзд видала влада 11 тисяч залізничних знижок. На зїзд прибули представники закарпатських москвофілів, делеґати російської молоді, посол Пімонов з Вильна, делеґаці з Волині і т. д. Учасники зїзду оглядали з великим зацікавленням памятки Львова, музеї, „Рацлавіце" і користали на основі карт участи зі знижкових трамваєвих білетів.

о. Яворський підкреслив у своїй промові найбільшу льояльність русинів до польської держави, польського громадянства та уряду. М. Бачинський жалівся на трудноші русинів від духовних властей греко-католицького духовенства, яке залишається під впливами крайнього українського націоналізму. В багатьох випадках греко-католицьке духовенство відмовилося посвятити талєргофські хрести. В таких випадках хрести посвятило польське духовенство і за це промовець складає їм подяку. Бачинський подякував польській суспільности за ратункову акцію, а зокрема бл. п. архиеп. Більчевському, архиеп. Теодоровичеві, а Дашинському, як колишньому представникові польського кола і військовим авдиторам бл. п. адв. Осташевському і судді Фізі. Вкінці подякував польському урядові за утворення греко-католицького епископства для русинів на Лемківщині і за приязне відношення польського уряду до шкільництва, кооператив та культурних здобутків русинів".

—o—

ПЛЕБІСЦИТ У БАСЕЙНІ СААРИ.

ЖЕНЕВА, 1. 6. ПАТ. У політичних колах кружляють вістки, що плебісцит у басейні Саари відбудеться 13. січня 1935 р.

—o—

ЛЮПЕСКУ ПОКИНУЛА КОРОЛЯ КАРЛА.

Приятелька румунського короля Карла, Люпеску, наслідком ворожих для неї настроїв громадської думки, виїхала з Румунії та мабуть уже не вернеться. В Букарешті кажуть, що Люпеску виїхала наслідком ультімату ген. Авереску, якого король хоче іменувати шефом уряду національної єдности.

—o—

ПЕРЕГЛЯД ФЛЬОТИ.

У порті Ню Йорку відбулася дефіляда фльоти Злучених Держав перед през. Рузвельтом і військовими аташе всіх держав. Дефіляді приглядалися непроглядна юрба народу з дахів хмародерів.

ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 1. 6. ПАТ Рада Ліґи Націй рішила на тайнім засіданню, що надзвичайна сесія радитиме тільки над тими справами, для яких її скликано. Крім того радитиме ще над тією справою, яку на внесок одного з членів ради надзвичайна сесія рішила розглянути на початку нарад.

По широкому світі.

— Протестантський консистор зголосив протест проти принаття СССР до Ліґи Націй.

— Палата репрезентантів ухвалила законопроєкт през. Рузвельта про частинне покриття банкнотів сріблом.

— Кореспондентові „Дейлі Експресу" Стівенсові уряд заборонив перебувати в Німеччині за незгідні з правдою дописи.

— У цілій Німеччині відбулися жалібні свята з нагоди розгрому німецької фльоти підчас світової війни в проливі Скаґерак.

— Болівійський уряд погодився, щоби гаський трибунал вирішив конфлікт з Параґваєм.

— При міських виборах у Букарешті ліберали здобули 72 мандати, а селянська партія 8 мандатів.

— Італійське міністерство летунства творить спеціяльні відділи летунів до летів у стратосфері.

— У Брюселі відбувається процес проти головного команданта поліції та вищих урядовців поліції за хабарництво.

— З днем 31. травня ц. р. перестали істнувати дипльоматичні представники урядів Баварії та Прус при Апостольській Столиці. Тому то апостольський нунцій покине Мінхен, столицю Баварії.

— У Клайпеді викрила влада тайну організацію гітлерівців „Шверє Ґруппе".

— Король Карло приняв димісію міністра війни ген. Уіка і передав теку міністра війни премієрові Татареску. Ген. Уіка призначено командантом Букарешту.

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143711-?

— **До тих, що їдуть до Криниці.** В зимовім сезоні п. р. перебула я 6 тижнів в Криниці, в пансіоні п. М. Яблонської (willa Tatrzańska). Вілля положена в самім центрі, дуже близько джерела і лазничок, харч першорядний, ціни дешевші, ніж в інших пансіонах. Всім, що вибираються до Криниці, щиро поручаю пансіонат п. Яблонської. **Ольга Кміцикевичева,** вдова по адвокаті. 1628 3-3

— **Куди виїхати на літо?** Коротка відповідь. Пансіон „Яблонських" у Гребенові. Гори, сонце, ріка, всі вигоди! Ціни конкуренційні. Зголошуватись: **Радкевичева.** 1628

— **Знамените гигієнічне морожене** лише в цукорні Д. Стецькова, Львів, вул. Миколая 7. 1525

— **Подяка.** Радн. **Дрималикові,** як **Голові Музичного Т-ва ім. Лисенка** за безплатне відступлення салі на ранкову діточу виставу дня 17. травня ц. р. складає сердечну подяку Виділ товариства „Українська Захоронка". 1655

— **Вистава українського фотографічного мистецтва у Львові** потріває всього кілька днів до 5-го червня в салях Українського Національного Музею" (Мохнацького 42). Хто ще не оглядав її, повинен конче відвідати її, щоб побачити, як це симпатичне мистецтво в нас розвивається; неодин глядач заохочений знимками може сам у літній порі стане фотоаматором.

— **Курси українознавства в Українському Науковому Інститутї в Берліні.** Український Науковий Інститут в Берліні влаштовує в літньому семестрі ц. р. такі курси лекцій з українознавства в німецькій мові: Доц. д-р Б. Крупницький: Політична історія України XVII—XVIII віків; проф. д-р З. Кузеля: Матеріяльна культура українського народу; доц. В. Леонтович: Історія українського державного права; проф. д-р І. Мірчук: Історія української культури.

— **Всесоюзна нарада над поезією у Радянському Союзі.** З Радянської України виїхали у Москву представники письменницьких організацій для нарад над поезією. У цих нарадах візьмуть участь ріжні організації Радянського Союзу, щоб іще сильніше примусити всіх поетів оспівувати радісну добу голодової диктатури і всі ті щоденні предмети, про які мріють громадяни. Українських поетів заступають П. Тичина, М. Рильський, Іван Кулик, Л. Первомайський, М. Терещенко, Л. Квітка, Черкаський, Усенко, Фефер, Гофштайн, Ушаков і ще кількох незнаних делеґатів.

— **З Т-ва наукових викладів ім. П. Могили.** Дня 21. травня ц. р. відбулися чергові загальні збори Т-ва укр. наукових викладів ім. П. Могили у Львові. Із звіту голови д-ра І. Свєнціцького довідуємося, що в році 1933-34 діяльність т-ва поширилася утворенням чотирьох філій у Глинянах, Добромилі, Камінці Струмиловій, Ярославі та двох кружків студенток ім. Лесі Українки й астрономічного. На протязі року відбулося 50 відчитів, а саме 7 заходом головного т-ва, 26 заходом студ. філії у Львові 23 заходом Кружка студенток ім. Лесі Українки та 4 заходом Астрономічного Кружка. Головна Рада задумує відновити світлі традиції розвитку т-ва зперед війни. Філії та кружки платять із зібраних вкладок 15 проц. до каси Гол. Ради т-ва. З огляду на 25-ліття істнування й діяльности т-ва рішено видати пропамятну книжочку. Тому всі громадяни-члени проводу, філії й кружки т-ва зволять прислати до кінця червня ц. р. свої спомини і матеріяли, звязані з діяльністю т-ва.

— **Вшанування памяти С. Петлюри в Румунії.** Українська еміграція в Букарешті вшанувала 27. травня ц. р. память С. Петлюри академією в салі т-ва „Айнтрахт". Промовляли д-р В. Трепке, інж. Ліницький і полк. Пороховський, зясовуючи значіння С. Петлюри як національного діяча та його заслуги для відродження народу українського за Збручем. Співав хор студентського т-ва „Буковина", а врешті Д. Геродот виголосив свій вірш. Академія закінчилася грошевою збіркою на бібліотеку і музей ім. С. Петлюри в Парижі.

— **Полекші в продажі на торгах продуктів рільного господарства.** Дуже часто селяни, що приїздили на торг до міста, мусіли платити оплати промислового податку. Міністерство скарбу поручило тепер, щоби від рільних продуцентів не стягати оплат промислового податку, коли вони приїздять на торг до міста та продають із возів або плахт продукти свого господарства, наскільки ця продажа має дорівочний характер. Всі скарбові уряди в трьох південно-східних воєвідствах одержали приручення м-ства скарбу в справі дальших полекш. Зарядили, що продажу на торгах по містах, уладжувану ріжними продуцентами, а також садівниками й огородниками, або членами їх родин і робітниками, продажу з возів або плахт випродукованих у їх господарствах продуктів (овочів, городовини і т. і.) треба вважати продажю доривочного характеру.

— **При міських виборах у Богородчанах** створено компроміс, наслідком чого радними міста стали: 5 українців, 4 поляки і 3 жиди.

— **Залізнича підміська тарифа.** М-ство комунікації установило листу місцевостей, з яких і до яких братимуть підміську тарифу. Ці місцевости у Галичині: Краків, Хшанів, Освенцім, Бельсько, Тешин, Тарнів, Новий Санч, Ясло, Ряшів, Львів, Перемишль, Ярослав, Любачів, Сянік, Самбір, Стрий, Дрогобич, Борислав, Рава Руська, Золочів, Тернопіль, Станиславів, Коломия, Ходорів, Чортків, Бучач, Копичинці. Крім того є пільгові білети місячні, сезонові, річні, тижневі для робітників і молоді, обраховувані від оплат підміської тарифи, завдяки чому є дешевші на 25 проц.

— **Скасування матури.** Польський уряд розглядає тепер проект реформи матуральних іспитів. У м-стві освіти студіюють орґанізацію ліцеїв, які заступлять теперішню сему й осьму клясу середніх шкіл. Новий статут ліцеїв має рішити, як буде виглядати кінцевий іспит.

— **Допомога для пошкодованих від граду.** Десять громад ярославського повіту, що потерпіли недавно від граду, одержали безпроцентову позичку з Рільного Банку в сумі 7.500 зол. Сплата позички розложена на три рати, з яких перша платна щойно в осені 1935 р. Пошкодовані купили за одержані гроші насіння на засів. Крім того хлібороби з тих громад можуть заробляти при публичних роботах.

— **30 міліонів для вуглевих баронів.** Як повідомляє варшавська преса, в найближчому часі має появитися розпорядок міністерства шляхів про знижку оплат за перевіз вугля до польського порту. Знижка передбачена у квоті 3 зол. на тоні. Тим способом вуглеві барони дістануть 30 міліонів зол. в дарунку від державного скарбу.

— **Комуністичний процес в Ковлі.** Перед луцьким окружним судом на виїздовій сесії в Ковлі розпочався процес 56 осіб під замітом належання до КПЗУ. Боронять адвокати Підгірський і Ярош з Ковля та Сурович з Варшави. Обвинувачені відповідають за участь в комуністичній змові, яка перед двома роками зорґанізувала диверзійну ватагу в Ковельщині. 15 обвинувачених відповідає з вільної стопи, інші з вязниці. Майже всі відкликують свої зізнання, зложені в слідстві і тільки кількох признається до комунізму. Розправа потреває два тижні.

— **Обікрали вчительку на селі.** З мешкання вчительки Стефанії Кубасівної, управительки школи в Сіраківцях пов. Перемишль вкрали злодії перед кількома тижнями в ночі ріжні річи вартости 800 зол. Втікаючи з добичю, злодії вустріли на дорозі Теодора Солуку, польового з фільварку в Підмостях, до якого дали кілька стрілів з кріса. Поліція арештувала під замітом крадежі Івана Лучишина і Дмитра Сагана з Підмостя і відставила до суду в Нижанковичах. Перед кількома днями оба арештовані втікли зі слідчого арешту, коли виведено їх на прохід. Одначе згодом поліція арештувала Сагана в сусідному селі Грабівниці. При особистій ревізії знайдено при ньому 6 срібних ложочок, 4 хустинки до носа і шовковий шалик, що були власністю вчительки Кубасівної. Сагана відставлено до суду в Перемишлі, а тимчасом Лучишин сам зголосився до городського суду в Нижанковичах.

— **Львівська хроніка.** Стефанія Фірлей, служниця з готелю Брістоль, пробилася ножем у груди, довідавшись, що її наречений є жонатий. Ранену відставили до шпиталю. — З причини нещасливої любови хотіла відобрати собі життя Анна Смоляківна при вул. Чарнецького ч. 10, напившись денатурованого спірту. — Біля Віденської каварні віхав на т. зв. сліпий трамвайний шлях на Гетьманських Валах трамвай ч. 3. Моторовий Жулинський був довсім пяний та не хотів уступитися з трамваю. Пойно два поліцаї закували Жулинського та відвели до поліційного комісаріяту.

— **Краєва хроніка.** В Голоску, пов. Товмач, виловлено з річки тіло Михайла Дмитрука, що шукав добровільної смерти у воді. — В Монастирі Доріжнім пов. Дрогобич. Микола Шевців пострілив тяжко 21-літню Розалію Цегак на еротичному підкладі. Тяжко ранену перевезли до шпиталю. — В Лагодові пов. Перемишляни 67-літній господар Іван Кузьма стрілив підчас вечері до адоптованого 31-літнього сина Михайла і вбив його на місці. Причиною був маєтковий спір. — Коло Замостя особовий потяг з Володимира наїхав на селянський віз, наслідком чого дві особи згинули а три тяжко поранило. — В Порічу, пов. Городок Яг., вбили на весіллі у господаря Яремчука 40-літнього Антона Труша з Мальованки. — В касарні уланів у Жовкві улан Рокут, бавлячись револьвером, застрілив улана Яна Маршалка.

— **З Польщі.** У Варшаві збанкротувала фабрика „Паровіз", в якій працювало півтора тисячки робітників. — В Корол. Гуті сполошений кінь вкусив у руку робітника Прибилу, що хотів його придержати, наслідком чого мусіли скалічену руку ампутувати. — В Ланьцуті замкнули й опечатали пять малих „банків", що управляли лихву.

— **Вкрали корони з Богоматери.** В костелі монастиря Домініканів у Тарнобжеґу доконали небувалого святотатства. В ночі добулися до костела злодії й вкрали з чудотворного образу Богоматері дві дорогоцінні золоті корони, прикрашені брилянтами. Поліція арештувала двох злодіїв, Мечислава Ціховського і Яна Бучака, що приїхали з Лодзі до Тарнобжеґу.

— **Запертя.** Досліди, переведені в клініках для внутрішніх недуг стверджують, що природна гірка вода **Franciszka-Józefa,** це знаменитий прочищуючий засіб, який дає велику полекшу.

Відозви й комунікати.

Поклик до українського громадянства в справі Вільного Українського Університету в Празі.

Істнування свого Університету — огнища своєї культури й науки — має для нації велике моральне, політичне і міжнародне значіння. Свій Університет виховує народові рідну інтелігенцію, що є мізком нації, творить національні цінности і лучить націю з культурним світом. Змагання нації за свої університети свідчить про розуміння нею цінности своєї традиції і незалежности від чужої інтеліґенції. Такий нарід є в силі боротися за свободу, бути незалежним, жити не чужим, а своїм розумом; бути самостійним, користуватися повагою і грати ролю серед інших.

Нині Українська нація на своїх землях не має своїх університетів, що з вільною наукою завше є одним із найважливіших оборонців культури і прав нації, її розвитку сили. Український Університет у Чехословацькій Празі є єдиним українським університетом у цілому світі. Він на еміграції є голосом рідних земель. Він береже українську традицію. Хто з українців може сказати, що свій університет не потрібний. Але визнання потреби свого університету та любов до нього кожний повинен показати на ділі. Поміч свому університетові, та ще коли він у біді й загрожений, є обовязком кожного патріота, коли він має на те хочби найменшу спромогу.

Минуло 14 років, як група українських учених, опинившись на еміграції, в свідомости своїх обовязків, заснувала у Відні Український Вільний Університет, який через рік був перенесений до Праги, де скупчилися українські еміґранти. В приязній атмосфері словянського городу, українські вчені придбали можливість працювати для свого народу на чужині, а еміґранти безплатно учитися. Через Український Університет у Празі пройшло кілька тисяч студентів, що вчилися українською мовою і, окрім загальних, студіювали українські дисципліни. Нині Університет має коло 250 студентів. Друковані звіти про діяльність, університетські праці професорів, три українські наукові конгреси в Празі — в 1926, 1932 і 1933 р., друки чужими мовами, участь у ріжнородних наукових зїздах і в товариствах ріжних земель є фактом, який промовляє про інтенсивну й корисну для нації працю. Український Університет у Празі має 26 професорів і 23 доцентів, лекторів та асистентів. За час його істнування уділено його слухачам після відбутих універси-

тетських іспитів 65 дипльомів доктора прав і 39 дипльомів доктора фільософії, а разом 104 докторати. Не дивлячись на грошеву скруту, професори надрукували коло 350 аркушів своїх праць. Через брак коштів лежить у рукописах у них понад 500 аркушів друку.

Але, на жаль, повоєнне лихоліття, пробування на чужині і загальна кріза довели Український Університет до того, що його істнування стало катастрофально загроженим. Українське громадянство досі свому Університетові матеріяльно не помагало. Своє істнування він завдячує гостинности й щедрости чехословацького народу, його великодушному і високосвіченому Президентові Республики проф. д-рові Т. Масарикові та членам чехословацького уряду.

Нині через загальні скорочення допомог у ЧСР., Український Університет у Празі опинився в такій біді, що врятувати його зможе тільки допомога громадянства. Дехто з професорів і робітників канцелярії уже бідують. Тільки саможертва університетського персоналу та піддержка проф. Т. Масарика ще помагають держатися, але силам надходить кінець. Потрібна негайна поміч, без якої Український Вільний Університет у Празі мусить зліквідуватися після 14 років праці! Для ратунку утворилося Чесько-Українське „Т-во Прихильників Українського Вільного Університету у Празі" і статутарне Т-во „Допомоговий Фонд Української Університетської Науки". Цей взяв на себе обовязок старатися про забезпечення Університетові в Празі його істнування й праці. Управа „Допомогового Фонду" нині звертається до українських патріотів за допомогою, щоби рятувати Університет. Хай кожний подумає над тим, що загубить нація і яке враження зробить на чужинців ліквідація единого в світі Українського Університету! Що вони після того подумають про український рух взагалі і як ставитимуться до нації, серед якої не було людей, що моглиб зібрати порівнюючи дуже малі гроші на урятування единого в світі свого Університету!

Цим Управа Фонду доводить до відома всіх, що настав час, коли, як не прийде допомога, Український Університет мусітиме зліквідуватися. Противники добивалися цього 13 років; Університет боровся, тепер черга за громадянством не дати Університетові в Празі загинути. Нехай кожний пригадає собі, як прадіди цінили свої вищі школи й удержували їх. Тоді в Київ і Львів зїздилися за наукою й чужинці. Страшно й подумати про наслідки закриття Українського Університету в Празі!

Просимо слати матеріяльну допомогу якнайшвидше. Справоздання буде надруковане. Зібрані кошти підуть на удержання університетського помешкання, канцелярії, бібліотеки, на піддержку тих професорів і доцентів, що не мають з чого жити, та на видання наукових праць. Просимо поспішити з допомогою, засновувати для збірок комітети, а поодиноких людей і товариства жертвувати на цілі Фонду вкладки по своїй змозі.

Жертви слати в Ч. С. Р. на рахунок Фонду v Poštovni spořitelne v Praze, č. 20.225, а з закордону на адресу: Moravska banka, odbočka v Praze. C. S. R. pro učet: „Podpůrny fond ukrajinskeho universitniho učeni".

Листи слати на адресу: Podpůrny fond ukrajinského universitního učeni. Praha II., Ve Smečkach č. 27/ IV.

Просимо вступати в члени Т-ва Допомогового Фонду Української Університетської Науки".

Управа „Допомогово Фонду Української Університетської Науки":

Проф. д-р І. Горбачевський. Проф. д-р С. Дністрянський. Проф. С. Шелухин. Інж. А. Галька.

СПОРТ.

ЛЬВІВ. **АДМІРА — РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛЬВОВА 4:0 (2:0).**

Віденці показали прегарну гру і без найменшого зусилля стрілили 4 голі, викликуючи захоплення 10.000 видців (рекордова цифра у Львові!).

БОРИСЛАВ. **РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛЬВОВА — БОРИСЛАВ 3:2 (2:0).**

Другий ґарнітур Львова, у якому грало кількох грачів з країни, переміг репрезентацію Борислава. Видців ок. 4.000.

КРАКІВ. **АВСТРІЯ (ВІДЕНЬ) — КРАКІВ 3:3 (1:1).** Видців 5.000.

ВАРШАВА. **ЛІҐА — ЛЯЙПЦІҐ 5:0 (4:0).** Видців 8.000.

ЧВЕРТЬФІНАЛ МИСТЕЦТВ СВІТУ.

У чотирьох містах Італії відбулися чвертьфінали мечевих змагань за мистецтво світу. Міляно: Німеччина — Швеція 2:1; Больоня: Австрія — Мадярщина 2:1; Турин: Чехословаччина — Швайцарія 3:2 (1:1). Фльоренція: Італія — Еспанія. Меч буде повторений.

——о——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича. Заліщики:

2. VI. Наша парада.
3. VI. Сонце руїни.
4. VI. Весела вдовичка.
5. VI. Ельга.

Великий Міський Театр.

Субота, 2. VI. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Неділя, 3. VI. год. 3·30 поп. „Фрайлайн Доктор". Ціни найнижчі.

Неділя, 3. VI. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях". Абон. 20.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 2. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я" Комедія Р. Невяровича, премієра. Аб. 22.

Неділя, 3. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я". Абон. 22.

Жидівський Театр у салі „Колісею":

Субота, 2. червня год. 3·30, 8·30.
Неділя, 3. червня, год. 3·30, 8·30.
Понеділок, 4. червня, год. 8·30.

Кіна.

АПОЛЬО: „Завмерлий відгомін".

АТЛЯНТИК: „Вірли в кайданах" („Мазепа"), „Прогулька по Відні".

ВАНДА: „Дивний дім" (Борис Карлов).

КАСІНО: „Платинова білявка".

КОЛІСЕЙ: „Я не вигоден", ревія „Дай устонька тай до побачення".

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Лиха дівчина", ревія „Дверми й вікнами".

МІРАЖ: „Світ без мужчин", „Студент із Праги".

МУЗА: „Л. 14. затонула".

ПАЛЯС: „Цісарські лови" („Унзер кайзер").

ПАСАЖ: „Білий мустанг", „Палата на колісцях".

ПАН: „Любові балетниці" (Еліса Ланді).

СВІТ: „Її королівська величність", „Біла одаліска".

СОНЦЕ: „В тайній службі та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чарівна ніч", ревія „Ідемо на місяць".

ХИМЕРА: „Новий под".

УТІХА: „Кровавий шлях", „На окраїнах Сагари".

Закордонне радіо.

Субота, 2. червня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Виступ цитристів, 21·05 Концерт (музика, спів), **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 20·40 „Перше кохання" оп. Носберга, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 13·00 Популярні мельодії, **Любляна** (569,3) 20·00 Спів і акордіон, **Берлін** (356,7) 20·15 Концерт, **Гайльсберг** (291) 21·10 „Свіх то здоровля" веселий вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·30 Скандинавська музика, **Бреслав** (315,8) 20·10 „Лібе ауф Райзен" оп. Плятена, **Будапешт** (549,5) 18·40 Мадярські пісні та капеля, 21·00 Концерт, 23·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Танкова музика, 20·15 „Тополіно елле рівольте алльо Зоо" муз. казка Сторачі, **Рим** (420,8) 20·45 „Турандот" лір. опера Пучінія.

Неділя, 3. червня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 19·05 Спів, 20·05 „Есіґ унд Ель" муз. казка Качера, **Братислава** (298,8) 11·00 Концерт, **Брно** (325,4) 17·55 Відчит і моравські пісні, **Копенгаген** (255,1) 21·15 „Лікенс Герберг" оп. Г. Брандта, **Білгород** (439,8) 12·30, 17·00 Пісоньки та мельодії, **Любляна** (569,3) 10·50 Вокальний концерт, **Берлін** (356,7) 15·45 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Кольоратурові арії (Корюс, сопран), **Ляйпціґ** (382,2) 21·00 „Норимберські співці" оп. Р. Вагнера, **Мінхен** (405,4) 19·40 Цикль любовних пісень, **Штутгарт** (522,6) 17·00 Камер. музика, **Осльо** (1181) 22·45 Пісоньки, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт оп. орхестри, 18·30 Фортепян, 21·00 Спів (Ала Сарі), **Міляно** (368,6) 20·45 „Дон Карльос" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 2. червня 1934.

Раніша авдиція, 12·05, 12·33 Концерт джез. музики, 15·10 Господарські вісти, 15·40 Авд. для хорих, концерт сальонової орхестри, **16·05 Трансм. з Варшави: „Українська економічна наука", відчит в українській мові інж. Е. Головінського,** 16·20 Лекція фр. мови, 16·35 Концерт симф. орхестри, спів (Лучай, бас), 17·15 Відчит із польської історії „Внутрішня консолідація та її прояви в поодиноких ділянках народу й держави", 17·35 Репортаж, 19·03 З ділянки культурних справ, 19·15 Всячина, 19·25 Рецитації поезій, 19·40, 19·43 Спортові вісти, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Фрагмент міжнар. концерту еспанської музики (трансм. з Мадриду), 21·30 Техн. скринька, 21·45 Легка музика з гр. плит, 22·00 Авд з Познаня, 23·05 Танкова музика.

Неділя, 3. червня 1934.

8·30—9·00 Раніша авдиція, 12·05 Метерольоґ. комунікат на селі, 12·10 Музика поранок, 13·45 Відч. „На турчанських полонинах", 14·00 Концерт сальонової музики, 15·00 Лісова скринька, 15·15 Нар. музика з гр. плит, 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·30 Кооперативна авдиція, 16·05 Музика з гр. плит, 16·35 Фортепяновий ресітал, 16·55 „Усміх дитини" (фейл. Генр. Збежховського), 17·10 Концерт музики, спів, 18·00 Театр. фрагмент, 18·15 Концерт гармоністів, 18·45 Літ. фейлетон „На стару путу", 19·00 Всячина, 19·30 Трансм. скавтівського ярмарку з пл. Св. Торгів, 19·35 Музика, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика, 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15, 22·16 Спортові вісти 22·30 Діяльоґ Щепка й Тонька з нагоди дня кооперації, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·28·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·89·50, Париж 34·93, Берлін 207·30, Цюріх 172·37, Амстердам 359·15, Прага 22·05, Міляно 45·37, Відень 98·00—1·00, Букарешт 37·50—40·00, Нюйорк кабель 5.30$^{7/8}$, Нюйорк чеки 5·30·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз устійнив дефінітивно ціни на масло на час від 28. травня до 31-го травня ц. р. і платив кооперативам за 1 кг. десерового масла пріма, льоко магазин „М. С." у Львові, а саме:

28. травня ц. р.
29. „ „ „
30. „ „ „
31. „ „ „

} по 2·10 зол.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 1. червня ц. р. в наслідок зниженої тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·40—2·45 „

Тенденція на масло, молоко і сметану знижкова, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що 1. VI. ц. р. платив своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Главацького 23):

Курята за 1 кг.		1·20 зол.
Кури „	I кляса	0·85 „
„ „	II „	0·50 „

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

Управа коедукаційної гімназії „Р. Ш." у Яворові подає до відома, що вступні іспити до I. кл. н. т. відбудуться в днях 15. і 16. червня 1934 р.; до II. кл. н. т. і до клас V., VI., і VII відбудуться в днях 18. і 19. червня 1934 р. Зголошуватися письменно або устно до дня 10. червня 1934 р. на адресу Управи гімназії. 2—3

Жіноча Секція Кр. „Р. Ш." ім. Т. Шевченка повідомляє, що в неділю, дня 3. VI. відбудеться в год. 7·30 веч. при вул. Супінського ч. 23. **попис народніх танків** учнів хлопячої школи ім. Т. Шевченка вишколу арт. п. Теодора Лазорашака під гру на бандурі п. Юрка Сінгалевича. 1659

Управа 4-літньої дівочої гімназії С. С. Василіянок в Яворові повідомляє, що вступні іспити до I і II кл. гімн. нового типу відбудуться в днях 15, 16 і 18 червня ц. р. — При гімназії існує й інтернат С. С. Василіянок, де учениці можуть знайти приміщення з харчем за місячною оплатою 40 зол. 1656 1—3

Вулична збірка переведена в Отинії, на бібліотеку Т-ва „Просвіти" принесла зол. 27·43. 1657

У приватній коедукаційній гімназії Рідної Школи з правом прилюдности в Тернополі будуть відбуватися вступні іспити до I кл. гімназії нового типу дня 15. червня ц. р. в год. 3 попол. (письменна часть) і 16 червня в год. 8 рано (устна часть), а до II кл. нового типу і до кл. V—VII гімназії гуманістичної давнього типу дня 16 і 18 червня ц. р. в год. 8 рано. Зголошення до вступних іспитів приймає Управа гімназії до 14 червня ц. р. **Управа гімназії.**
1658 1—2

З Українського Технічного Товариства у Львові. Дня 6. червня ц. р. (середа) відбудеться відчит інж. Застирця Романа на тему „Кооперація електрифікаційна" в домівці Товариства при вул. Косцюшка 3. в год. 19·30 на який запрошуємо членів УТТ. Гостям раді. **Рада У. Т. Т.** 1666

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТО з інтелігентних, щирих українок-панночок, потішить хоч на віддаль, хоч листовно рідним теплим словом, інжиніра-рільника українця, на чужині, адміністратора маєтку, що за браком часу і нагоди тим шляхом шукає щирого, вірного приятеля в особі інтелігентної, щирої й доброї дівчини-українки. Зголошення прошу спрямувувати до Адміністрації „Діла" під „Інжинір 32". 1660 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

Підлюте-Каменець
Сонячні кімнати з бальконами — враз з першорядним утриманням. Ціни умірковані. **Галя Чапельська.** Підлюте-Каменець п. Перогінсько. 1560

Вже вийшла VI. кн. „Вістника".
Зміст: Л. Мосендз: Уста нецілованї. Переспіви. Олена Теліга: Поезії. Кедвир: Чудь, Савл. Н. Яхненко: Мус (оповідання). Л. О'Флагерти: Суд (з роману пер. Г. Чикаленко). Богдан Гадайчук: Україніка в політичних енциклопедіях. Микола Рощин: Земля здоби. Б. Романенчук: Мазепа в европейській літературі. Альфред Розенберг: Любов і честь. Абель Боннар: Світ вчорашній і сьогоднішній. Марсель Шамінел: Вол-Стріт, Д. Донцов: Бунт філістрів. Донет Оляничи: Про студіюючих українців в Бреславі. З пресового фільму. Бібліографія Від Адміністрації. Річник II. Том. II. кн. 6

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів. Чарнецького 26. м. 21. Чекове конто П. К. О. 500.371.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.